

«Одеська юридична академія». Одеса, 2023. Т. 32. С. 94-99.
<http://naukovipraci.nuoua.od.ua/arhiv/tom32/11.pdf>

6. Кругул Ю. І. Конституційне право України : навч. осіб. / Ю. І. Кругул, В. І. Орленко, В. В. Ладиченко, М. І. Зубок, В. А. Погарченко. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2003. 418 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-293-0-48>

ІНТЕРЕС ЯК ЗОВНІШНІЙ ФАКТОР ФОРМУВАННЯ АКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ СОЦІАЛЬНОГО СУБ'ЄКТА У АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Гладій О. В.

кандидат юридичних наук,

докторант кафедри публічного та приватного права

Університет митної справи та фінансів

Встановлення змісту категорії «інтерес» вимагає застосування системно-структурного методу, який покладено в основу досліджень вітчизняних науковців, зокрема, у наукових працях Ю. О. Легеза, Л.О. Золотухіна [1, с. 20-22], С. В. Савченка [2, с. 520-528], С. П. Погребняк [3, с. 3-17] та ін.. Попри спробу нормативного визначення змісту категорії інтерес, здійснену у ряді актів національного законодавства (зокрема, у Законі України «Про адміністративну процедуру», де встановлюється категорія «публічний інтерес»), залишається поле для наукових дискусій, та пошуку напрямів оптимізації його праксеологічного розуміння.

Праксеологічна сутність категорії «інтерес» може розкриватися через його поділ на приватні та публічні, де останні виникають та реалізуються у соціальні більшості суб'єктів, тоді як перші свідчать про їх індивідуалізацію. Наприклад, в сфері адміністративних та адміністративно-процесуальних відносин інтерес визначає прагнення приватної особи до оволодіння інформацією про результати діяльності владного органу, і фактично стає внутрішнім вольовим фактором формування свідомої поведінки соціального суб'єкта. На етапі отримання відповіді на інформаційний запит інтерес трансформується із внутрішнього фактору до елемента зовнішнього впливу, і характеризує успішність діяльності органу державної влади та місцевого самоврядування.

Але це знову ж таки не є свідченням, що в одному і тих правовідносинах не можуть поєднуватися індивідуальні та публічні інтереси. Навпаки, успішність задоволення публічного інтересу сприяє і задоволенню приватних. Наприклад, врегулювання адміністративних спорів, пов'язаних із використанням земель природо-заповідного фонду, безумовно задовольняє публічний інтерес у збереженні унікальних природних екосистем для майбутніх поколінь, але і є гарантією дотримання права особи на безпечне довкілля.

Певна колізія підходів спостерігається у нормативних спробах відмежування категорій «публічний інтерес», «державний інтерес», «соціальний інтерес», «інтерес суспільства». Як зазначає Л.О. Золотухіна, державний інтерес може виходити за межі публічного інтересу, лише частково його торкаючись [4]. Наприклад, питанням є доцільність розголошення державної таємниці, навіть при наявності сформованого публічного інформаційного запиту. І дійсно, дотримання спеціального режиму державної таємниці є необхідним для задоволення публічного інтересу у сфері забезпечення вимог громадської безпеки. На разі пошук таких колізій є нескінченим, і його результат лише підтверджує, що ефективність правореалізації не вимагає чіткого нормативного підходу до встановлення змісту категорії «інтерес», але при цьому він обґрунтовує саме необхідність застосування правсеологічних підходів до її застосування.

Таким чином, нормативне та правсеологічне визначення категорії «інтерес» у розрізі регулювання адміністративних та адміністративно-процесуальних відносин полягає у застосуванні сукупності факторів його розуміння як потреби, прагнення, обумовлюючої умови діяльності та прояву внутрішньої волі соціальних суб'єктів.

Література:

1. Золотухіна Л.О., Легеза Ю.О. Право на захист публічного інтересу як об'єкт правовідносин. *Юридичний бюлетень*. 2020. Випуск 13. С. 17-24. DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2020.13.02>
2. Савченко С. В. Співвідношення приватних і публічних інтересів: досвід України. *Форум права*. 2013. № 3. С. 520–528. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_3_87.pdf
3. Погребняк С. П. Поділ права на публічне і приватне (загальнонотеретичне дослідження). *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2006. Випуск 12. С. 3-17
4. Золотухіна Л.О. Діалектика співвідношення публічних і приватних інтересів як адміністративно-правових категорій. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2019. № 1. С. 70–77.